

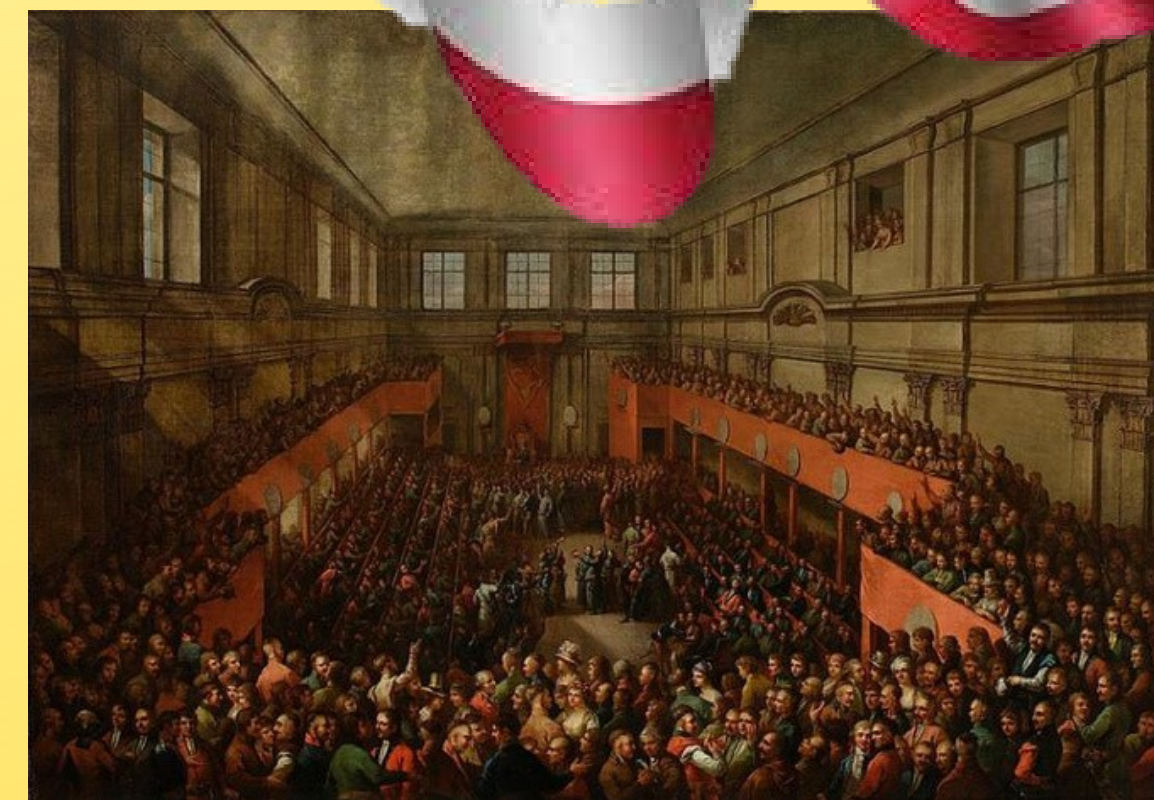
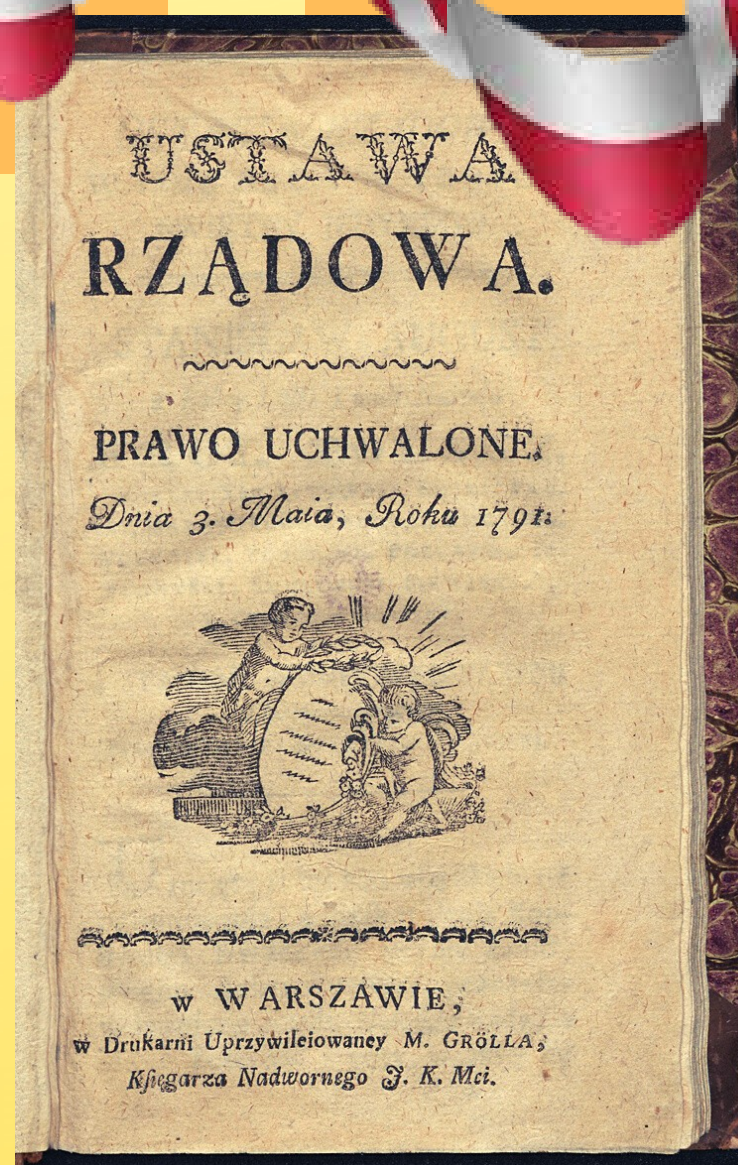
KONSTYTUCJA 3 MAJA

Konstytucja 3 maja, właśc. Ustawa Rządowa z dnia 3 maja – uchwalona 3 maja 1791 roku ustawa regulująca ustrój prawny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Powszechnie przyjmuje się, że Konstytucja 3 maja była pierwszą w Europie i drugą na świecie (po konstytucji amerykańskiej z 1787 r.) nowoczesną, spisaną konstytucją

Konstytucja zmieniła ustrój państwa na monarchię dziedziczną, ograniczyła znacząco demokrację szlachecką, odbierając prawo głosu i decyzji w sprawach państwa szlachcie nieposiadającej ziemi, wprowadziła częściowe zrównanie praw osobistych mieszczan i szlachty oraz stawiała chłopów pod ochroną państwa, w ten sposób łagodząc nadużycia pańszczyzny. Konstytucja formalnie zniosła liberum veto.

Uchwalona przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego wraz ze stanami skonfederowanymi w liczbie podwójnej naród Polski reprezentującymi. Została zaprojektowana w celu zlikwidowania obecnych od dawna wad opartego na wolnej elekcji i demokracji szlacheckiej systemu politycznego Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

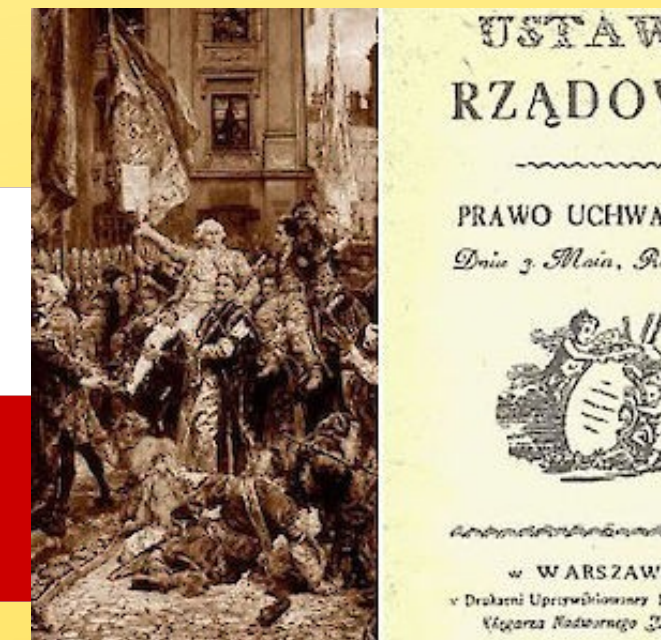
Przyjęcie monarchicznej Konstytucji 3 maja spowodowało opozycję republikanów oraz sprowokowało wrogość Imperium Rosyjskiego, które od 1768 roku było protektorem Rzeczypospolitej i gwarantem nienaruszalności jej ustroju. W wojnie w obronie konstytucji Polska, zdradzona przez swojego pruskiego sprzymierzeńca Fryderyka Wilhelma II, została pokonana przez wojska rosyjskie Katarzyny Wielkiej, wspierające konfederację targowicką – spisek części polskich magnatów przeciwnych zmianie ustroju Rzeczypospolitej.

Konstytucja 3 maja 1791

Konstytucja 3 maja miała zapobiec nieuchronnemu upadkowi Rzeczypospolitej Obojga Narodów. W pracach nad nią udział mieli między innymi Stanisław Małachowski, Ignacy Potocki, Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic, Stanisław August Poniatowski oraz Scipione Piattoli. Wprowadzić miała między innymi zniesienie liberum veto, wolnej elekcji oraz przywilejów dla drobnej szlachty. Była ona pierwszą konstytucją w Europie a drugą na świecie. Niestety nie powstrzymała ona kolejnych rozbiorów.

Jan Matejko – „Konstytucja 3 Maja”

TŁO HISTORYCZNE

Wydarzenia na świecie stworzyły atmosferę sprzyjającą reformatorom. Sąsiedzi Polski byli zbyt zaangażowani w wojny i w rozwiązywanie wewnętrznych konfliktów, aby ingerować w Polsce. Największe możliwości reform otworzył Sejm Czteroletni obradujący w latach 1788–1792.

7 września 1789 sejm wyłonił Deputację do Formy Rządu, kierowaną przez biskupa kamienieckiego Adama Stanisława Krasińskiego, do zadań której należało opracowanie projektu zmiany ustroju Rzeczypospolitej. 17 grudnia 1789 do sejmu wniesiono zaaprobowany przez deputację tekst marszałka nadwornego litewskiego Ignacego Potockiego pt. "Zasady do formy rządu". Projekt ten, zgodny z duchem republikańskim, zakładał podporządkowanie rządu sejmowi, a sejmowi sejmikom, przy zachowaniu wybieralności wszystkich urzędników państwowych, od króla począwszy.

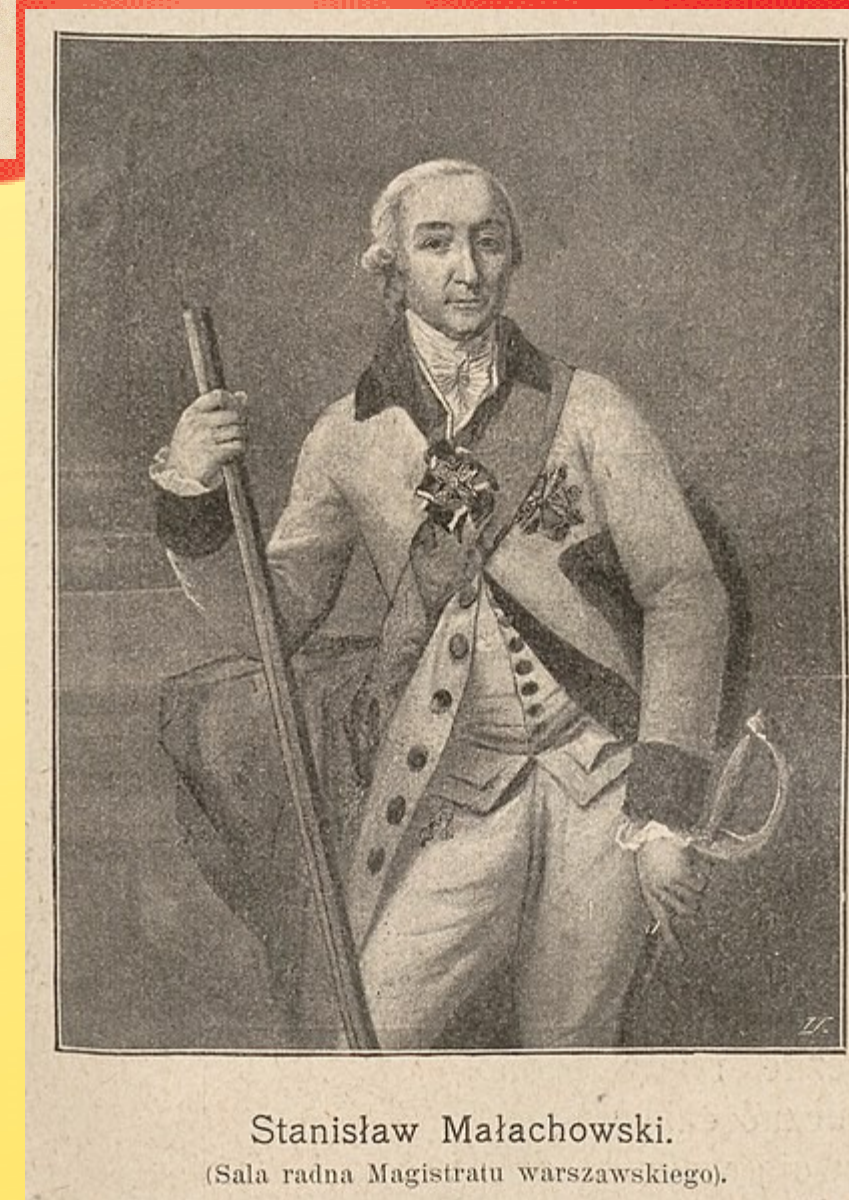
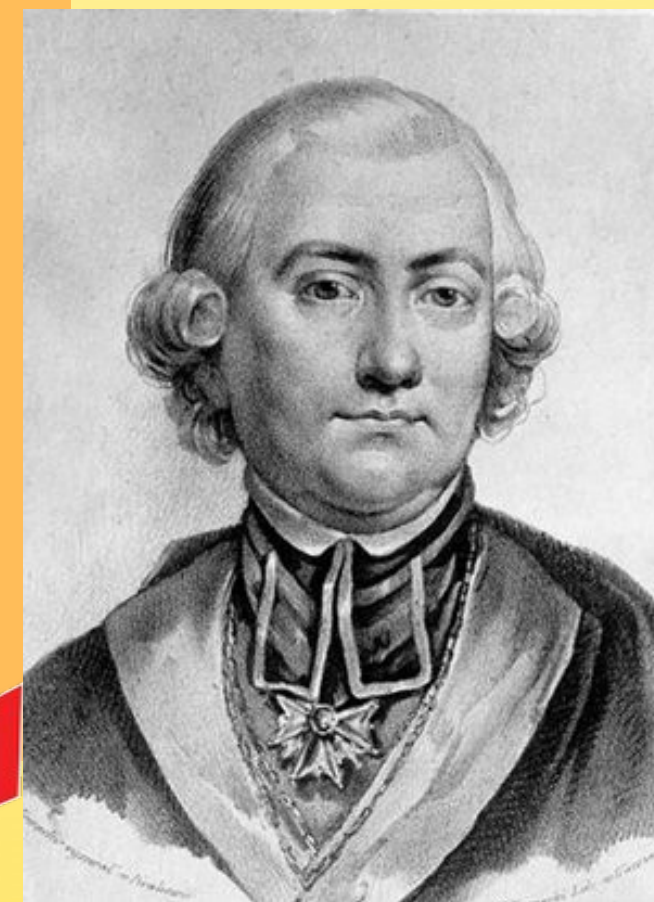
W czerwcu i lipcu 1790 Ignacy Potocki opracował liczący 658 artykułów Projekt do formy rządów, złożony do sejmu 2 sierpnia 1790, który stanowił szersze wyłożenie jego koncepcji republikańskich. Projekt ten, zakładający nikłą władzę monarchy, spotkał się ze sprzeciwem Stanisława Augusta. Od roku 1790 sejm przyjął formę sejmu skonfederowanego. Skonfederowany sejm stanowił kontynuację konfederacji sejmowej zawiązanej już 7 października 1788. W wyniku podniesienia bezpieczeństwa kraju dzięki zawiązaniu 29 marca 1790 roku sojuszu zaczepno-odpornego z Prusami, król Stanisław August zaczął sprzyjać Stronnictwu Patriotycznemu.

Przystąpienie króla do sojuszu polsko-pruskiego zainicjowało przełom polityczny w obradach sejmowych wyrażający się we współdziałaniu Stanisława Augusta z patriotyczną większością sejmową. 4 grudnia 1790 Ignacy Potocki w rozmowie ze Stanisławem Augustem ustalił, że król przejmie inicjatywę w pracach nad kształtem nowej konstytucji, a projekt ten przygotowany w tajemnicy, zostanie w całości przedstawiony do zatwierdzenia sejmowi. Władca podyktował główne założenia nowej ustawy zasadniczej swojemu sekretarzowi Scipione Piattoliemu, który na ich podstawie naszkicował kolejne dwie wersje przyszłej konstytucji.

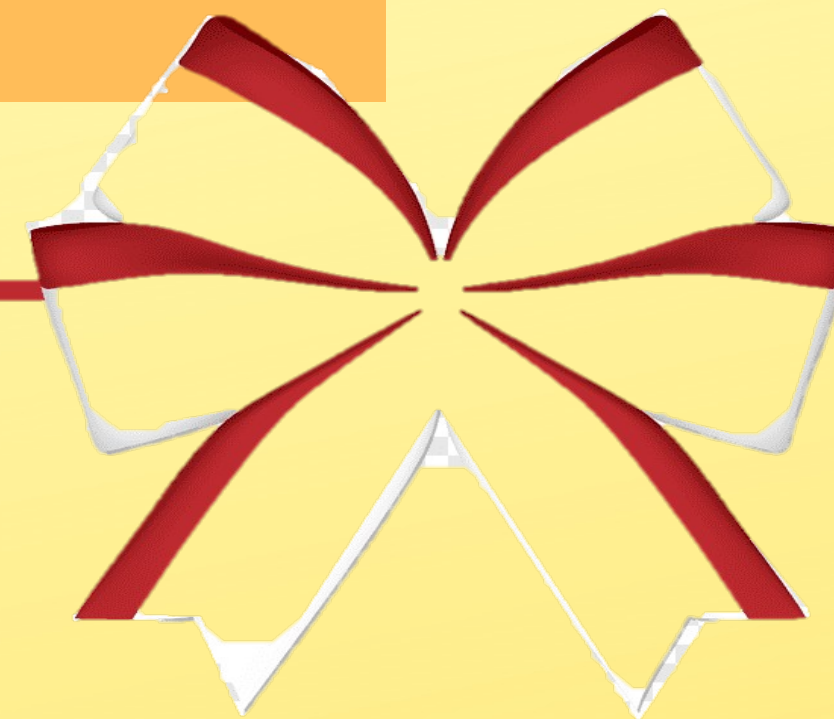
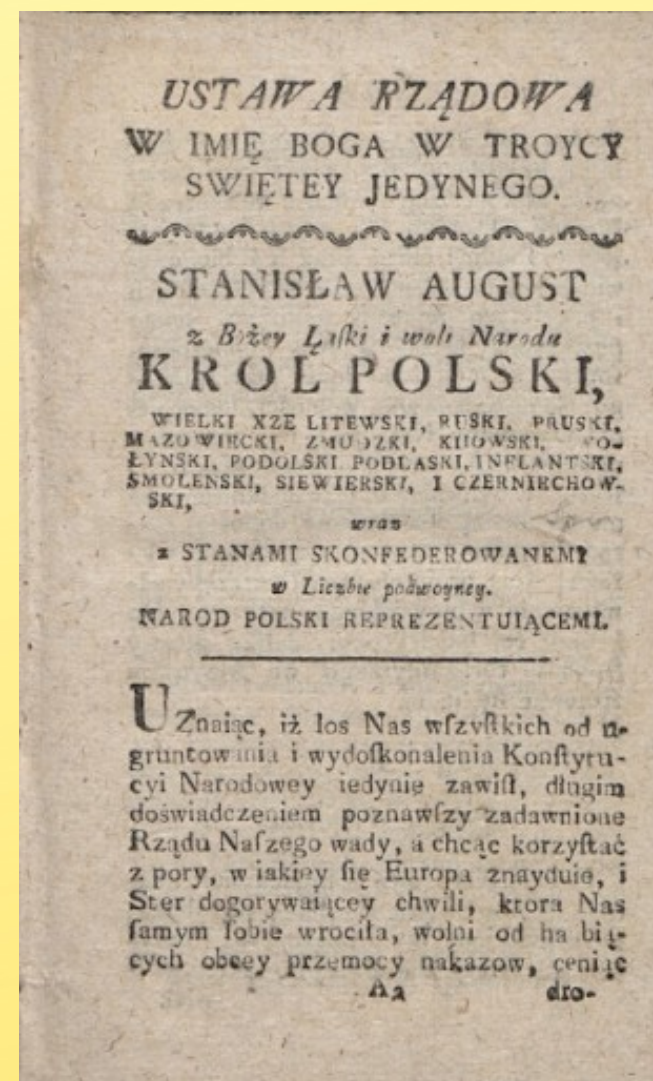

Po konsultacji tych tekstów z Ignacym Potockim, król podyktował swojemu współpracownikowi Aleksandrowi Linowskiemu projekt zatytułowany Reforma konstytucji, który z kolei konsultowany ze Stanisławem Małachowskim, Hugonem Kollątajem i Ignacym Potockim legł u podstaw następnego projektu Prawa konstytucyjnego, opatrzonego datą 25 marca 1791. Tekst ten sporządzony przez Hugona Kollątaja był już bardzo zbliżony do ostatecznej redakcji Konstytucji 3 maja. Kollątaj był też ostatecznym redaktorem tekstu Ustawy Zasadniczej. Wstępny projekt nowej konstytucji został przygotowany przez króla z udziałem między innymi Stanisława Małachowskiego, Ignacego Potockiego, Hugona Kollątaja oraz osobistego sekretarza króla Scipione Piattoliego.

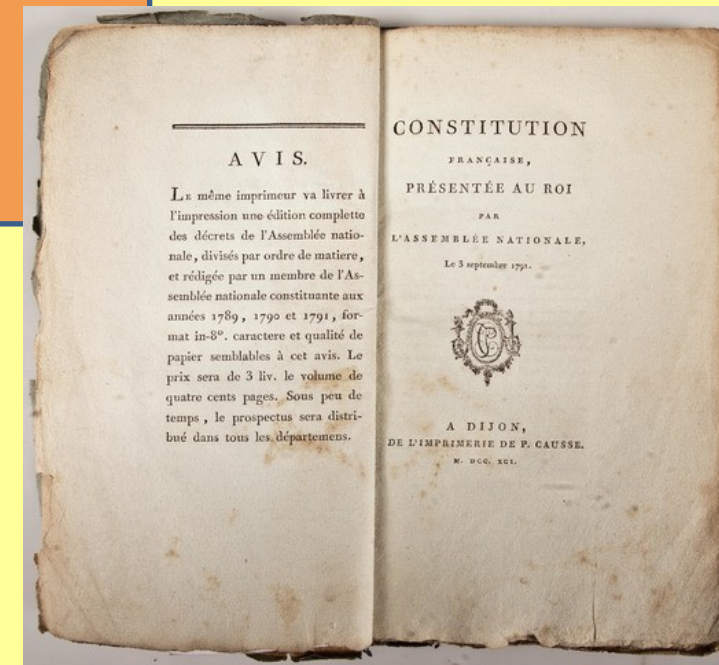

Konstytucja 3 maja jako kompromis szlachecko-królewski

Konstytucyjny kompromis szlachecko-królewski łączył szlacheckie wyobrażenia o rzeczywistej demokracji szlacheckiej z królewskim programem monarchii konstytucyjnej. Został zapoczątkowany w połowie 1790 r. po przystąpieniu Stanisława Augusta do sojuszu polsko-pruskiego i ostatecznie wykształcony w ciągu września tegoż roku. Rosnąca orientacja szlachty na króla sprzyjała ostrożnej jej otwartości na program monarchy. Natomiast inicjatywy elity szlacheckiej na rzecz upodobnienia ustrojowego Rzeczypospolitej do czołowych wolnych państw ówczesnego świata, powodowały, iż obradujący Sejm wykazywał szereg zbieżności z królewskim projektem konstytucyjnym.

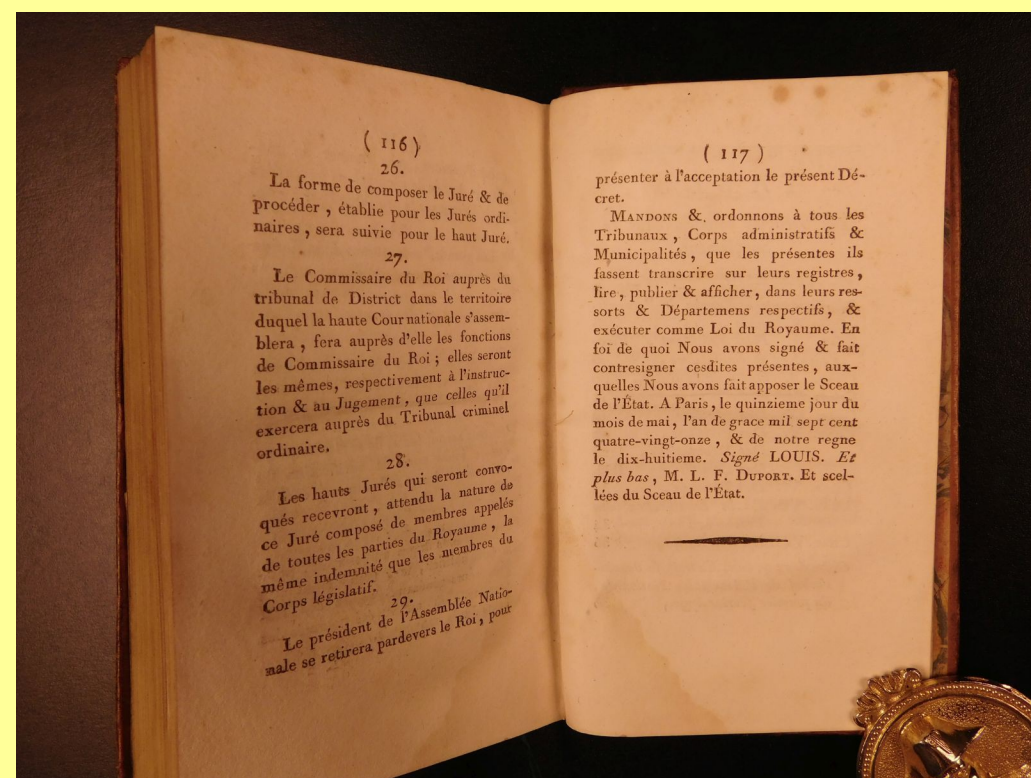

O uformowaniu ostatecznej wersji kompromisu zdecydował ciąg wydarzeń politycznych z przełomu 1790 i 1791 r. Przedłużenie konfederacji sejmowej w końcu 1790 r. połączone z nowymi wyborami podwoiło skład poselski. Odnowiona konfederacja sejmowa, wykorzystując przewagę liczebną, odwołała się w początkach stycznia 1791 r. do zaburzeń parlamentarnych i groźby separatyzmu sejmowego, wymuszając kompromis. Przewidywał on akceptację projektu królewskiego przez Sejm w zamian za przyznane szlachcie gwarancje wnoszenia uzupełnień do uchwalonej ustawy w przyszłości. Droga do przyjęcia Ustawy Rządowej została otwarta. Po konstytucyjne inicjatywy szlacheckie na rzecz wyraźnego wzmocnienia suwerenności Sejmu powodowały jednak, iż wykształcony przez Ustawę Rządową model ustrojowy monarchii konstytucyjnej nabierał cech monarchii konstytucyjno-parlamentarnej.

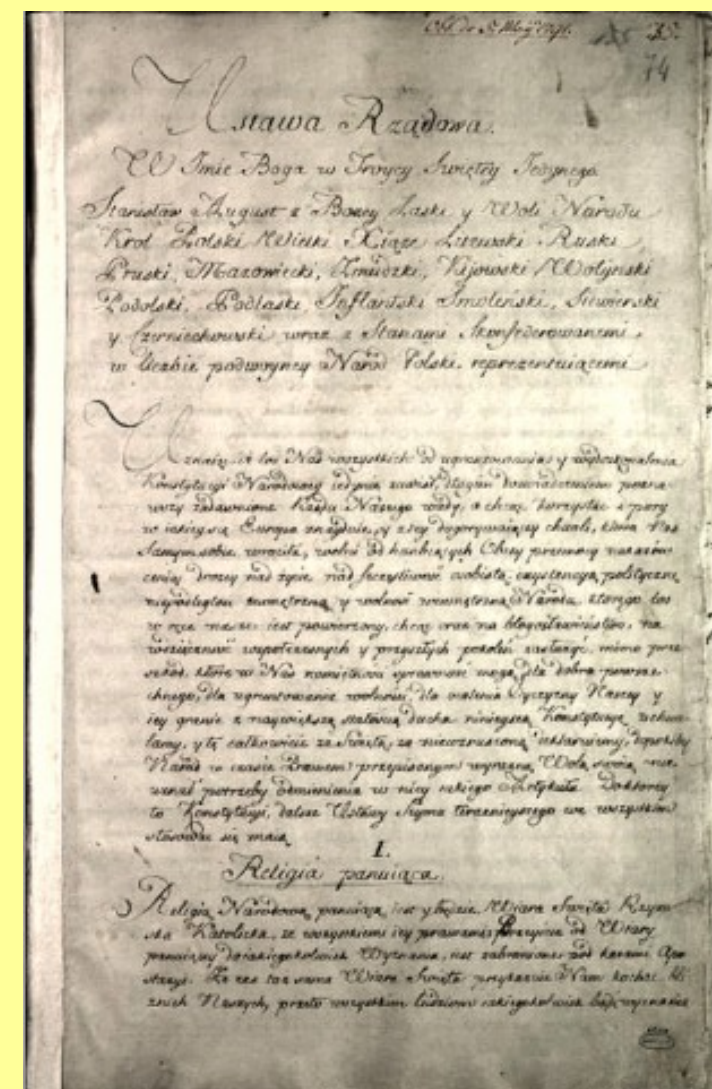
Przyjęcie konstytucji

Zwolennicy Konstytucji, w obawie przed groźbą użycia siły przez stronnictwo moskiewskie, przyśpieszyli termin obrad nad dokumentem o dwa dni korzystając z faktu, że główni oponenti nie powrócili jeszcze z wielkanocnej przerwy świątecznej. Nie ogłoszono daty rozpoczęcia sesji, tylko imiennie wezwano zwolenników reformy na posiedzenie 3 maja.

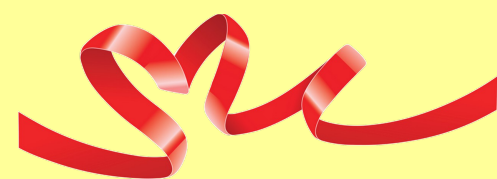
Wieczorem 2 maja odbyło się w Pałacu Radziwiłłowskim zebranie, na którym odczytano projekt konstytucji. W nocy z 2 na 3 maja w domu marszałka Małachowskiego podpisano „Assekuracyę” o treści *W szczerej chęci ratunku ojczyzny, w okropnych na Rzeczpospolitą okolicznościach, projekt pod tytułem Ustawa Rządu w ręku j. w. marszałka sejmowego i konfederacji koronnej złożony do jak najdzielniejszego popierania przyjmujemy, zaręczając to nasze przedsięwzięcie hasłem miłości ojczyzny i słowem honoru, co dla większej wiary podpisami naszymi stwierdzamy. Podpisy złożył Małachowski oraz 83 senatorów i posłów*

Obrady sejmowe i przyjęcie Konstytucji odbyły się w warunkach zamachu stanu. Miejsce obrad, Zamek Królewski w Warszawie, był strzeżony przez Gwardię Królewską i oddziały wojskowe pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego, który wraz z grupą oficerów znalazł się w izbie zamkowej w pobliżu tronu. Na Zamek przybyło 182 posłów i senatorów (na ogólną liczbę ok. 500), z których 72 było przeciwnikami projektu Konstytucji.

Projekt uchwalenia nowej ustawy wywołał żywe protesty opozycji sejmowej. Poseł kaliski Jan Suchorzewski wyciągnął na środek sali swojego kilkuletniego syna, wołając: *Zabiję własne dziecię, aby nie dożyło niewoli, którą ten projekt krajowi gotuje* (w kilka miesięcy później opowiadał w Wiedniu, że był „bity i deptany” przez członków stronnictwa patriotycznego). Wojewoda mazowiecki Antoni Małachowski, kasztelan wojnicki Piotr Ożarowski, posłowie poznański Franciszek Mielżyński i podolski Antoni Złotnicki podkreślali obowiązek deliberacji nad każdym projektem, sprzecznosc artykułu o sukcesji tronu z obowiązującymi *pacta conventa*, przywoływali też negatywny stosunek do sukcesji tronu wynikający z wielu instrukcji sejmikowych. Zwolennicy projektu podkreślali zagrożenia zewnętrzne, wskazywali na fatalne skutki zachowania poprzedniego ustroju Rzeczypospolitej.

Konstytucja została uchwalona przez połączone stany w Sali Senatorskiej. O jej przyjęciu bez czytania przesądził przypadek. Poseł inflancki Michał Zabiello wezwał do przyjęcia konstytucji, a króla do jej zaprzysiężenia. Władca podniósł rękę na znak, że chce przemówić, co zwolennicy konstytucji poczytali za gotowość Stanisława Augusta do złożenia przysięgi. Król złożył przysięgę na ręce biskupa krakowskiego Feliksa Turskiego, następnie wezwał zebranych do przejścia do kolegiaty św. Jana na nabożeństwo dziękczynne.

Konstytucja została przyjęta większością głosów, co zostało owacyjnie przyjęte przez zgromadzoną publiczność i tłum zgromadzony przed zamkiem. Protest przeciwko uchwaleniu ustawy zasadniczej podpisało 28 osób, jednak niektórzy wycofali później swoje podpisy.

7 maja marszałkowie sejmowi wydali uniwersał, ogłaszający uchwalenie konstytucji. Głosił on m.in.: *Ojczyzna nasza już jest ocalona. Swobody nasze zabezpieczone. Jesteśmy odtąd narodem wolnym i niepodległym. Opadły pęta niewoli i nierządu.*

Rozpoczynające swoje zjazdy 14 lutego 1792 sejmiki ziemskie zaakceptowały Konstytucję. 9 sejmików (wszystkie w Koronie) nie odniosło się do niej w żadnej formie, a 13 ograniczyło się do złożenia podziękowań. 37 sejmików (z czego 27 litewskich) zaprzysięgło Ustawę Rządową, a 19 sejmików (głównie koronnych) dokonało mniej znaczącego zaręczenia dokumentu. Sprzeciwu wobec Konstytucji nie wyraził żaden sejmik.

Sygnatariusze

Stanisław Małachowski, referendarz wielki koronny, sejmowy i konfederacji prowincji koronnych marszałek

Kazimierz Nestor Sapieha, generał artylerii litewskiej, marszałek konfederacji Wielkiego Księstwa Litewskiego

Józef Kazimierz Kossakowski, biskup inflancki i kurlandzki, następca koadiutor biskupstwa wileńskiego, jako deputowany

Antoni Barnaba Jabłonowski, kasztelan krakowski, deputat z Senatu Małej Polski

Szymon Kazimierz Szydłowski, kasztelan żarnowski, deputowany z Senatu prowincji małopolskiej

Franciszek Antoni Kwilecki, kasztelan kaliski, deputowany do konstytucji z Senatu z prowincji wielkopolskiej

Kazimierz Konstanty Plater, kasztelan generała trockiego, deputowany do konstytucji z Senatu Wielkiego Księstwa Litewskiego

Walerian Stroynowski, podkomorzy buski, poseł wołyński, z Małopolski deputat do konstytucji

Stanisław Kostka Potocki, poseł lubelski, deputowany do konstytucji z prowincji małopolskiej

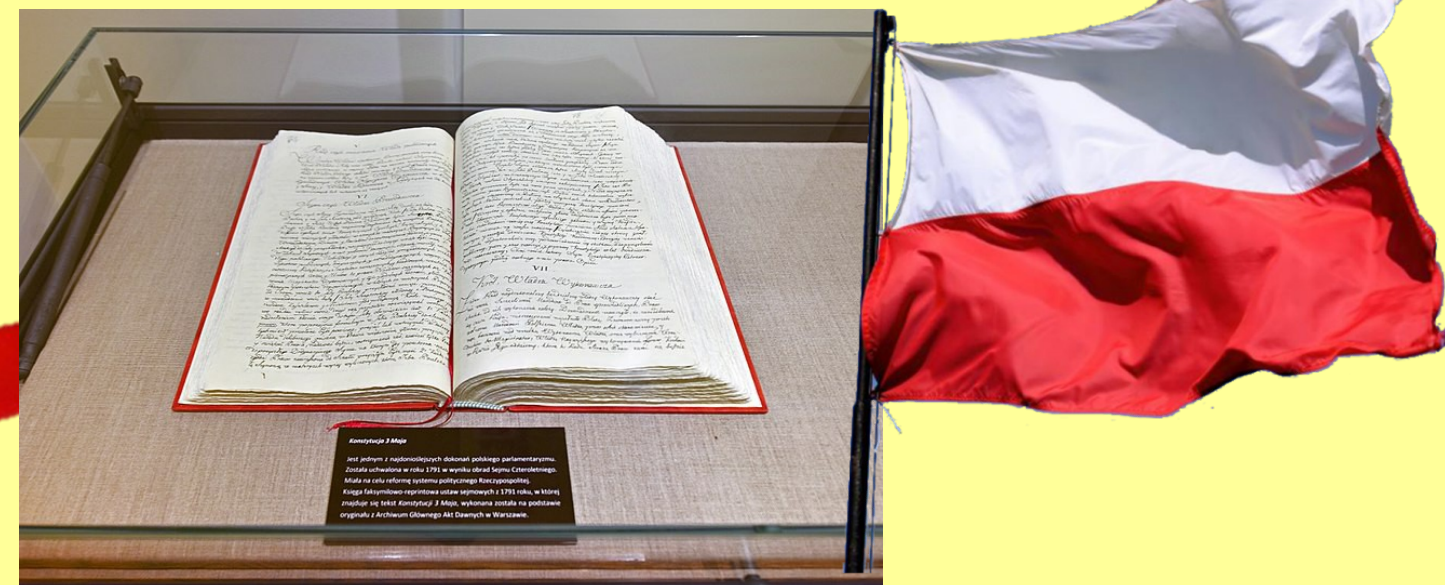
Jan Nepomucen Zboiński, poseł ziemi dobrzyńskiej, deputowany do konstytucji z prowincji wielkopolskiej

Tomasz Nowowiejski, łowczy i poseł ziemi wyszogrodzkiej, deputowany do konstytucji

Józef Radzicki, podkomorzy i poseł ziemi zakroczymskiej, deputowany do konstytucji z prowincji wielkopolskiej

Józef Zabiello, poseł z Księstwa Żmudzkiego, deputowany do konstytucji

Jacek Antoni Puttkamer, poseł województwa mińskiego, deputowany do konstytucji z prowincji Wielkiego Księstwa Litewskiego

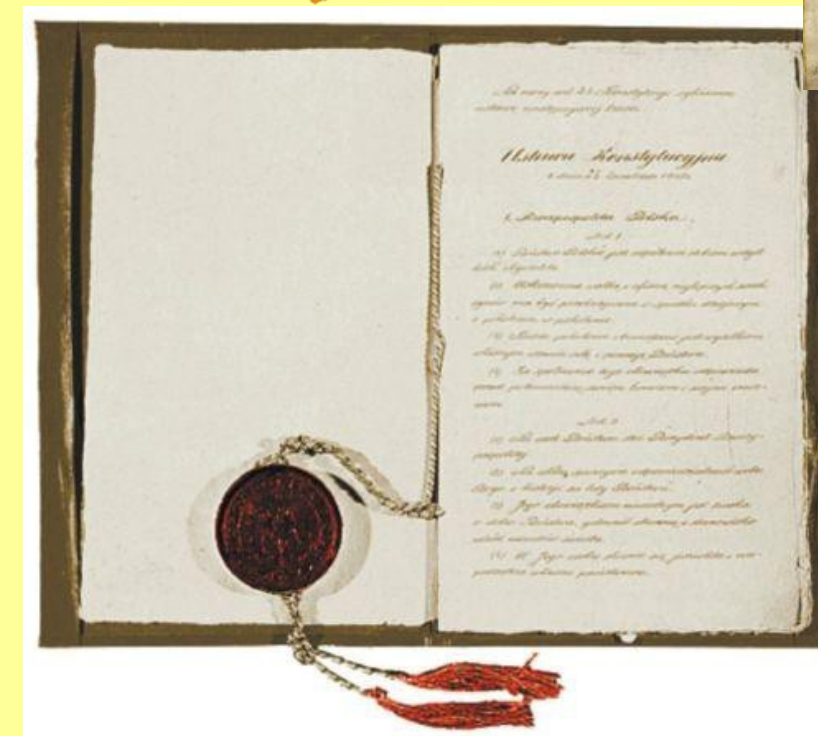
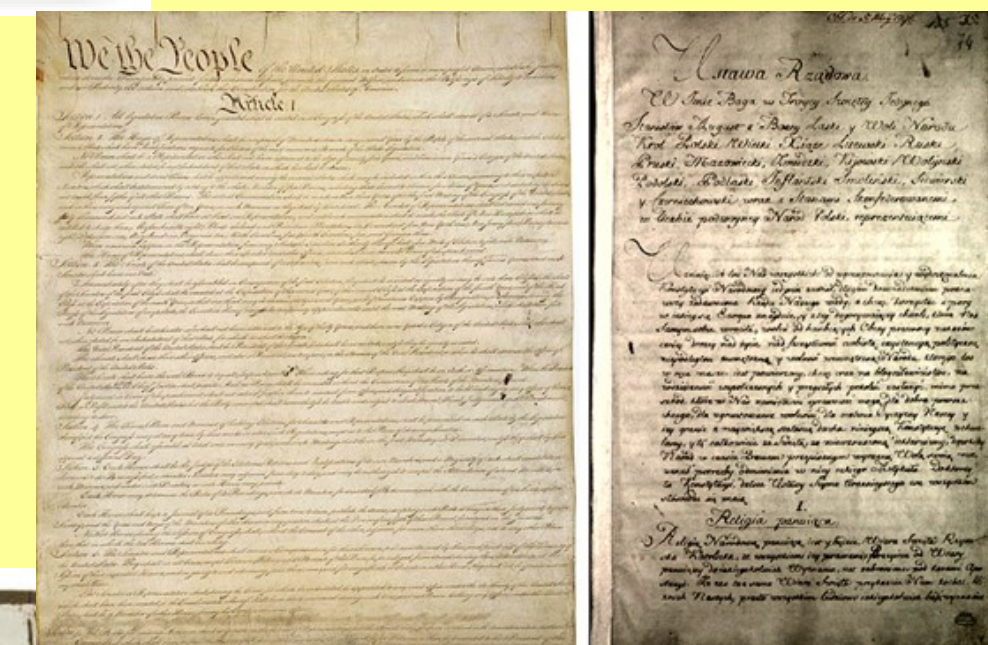

Opozycja wobec konstytucji

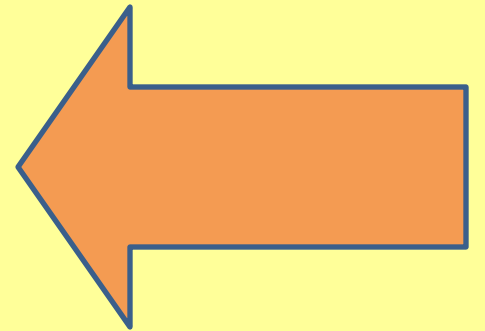
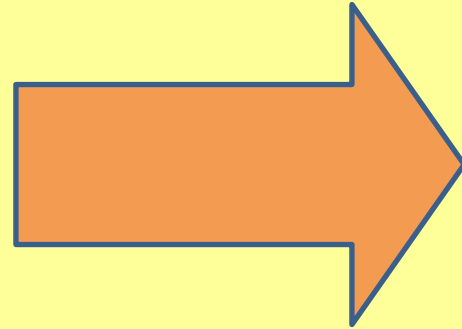
W odczuciu wielu Sejm przyjmując Konstytucję 3 maja sprzeniewierzył się swojemu podstawowemu obowiązkowi, jakim była *obrona wolności przed królewskimi usiłowaniami jej ograniczenia*. Zwolennicy Konstytucji 3 maja uznawali, że państwo i jego byt niepodległy są dobrem nadrzędnym, od którego zależy także istnienie wolności obywateli. Dla zwolenników dawnego rządu republikańskiego tzw. malkontentów nadrzędnym dobrem była wolność, której nie warto było poświęcać dla wzmocnienia państwa. Malkontenci podawali się za ofiary spisku monarchicznego, który odebrał szlachcie wolność.

Posłowie wołyńscy: Józef Klemens Czartoryski, Benedykt Hulewicz i Józef Piniński w manifeście przeciwko Konstytucji 3 Maja, narzekali nad odebraniem mocy wiążącej posłów laudom sejmikowym: *naród nie w mieście Warszawie, lecz w całym kraju, a wola jego nie w reprezentantach, lecz w instrukcjach tychże przez województwa nadanych. Dyzma Bończa-Tomaszewski pisał z oburzeniem o uwolnieniu króla przez kilkadziesiąt posłów żadnej na to niemających ani mocy, ani instrukcji, od przysięgi, którą wykonał przed tysiącami na jego obranie zgromadzonej szlachty na pacta conventa. Malkontenci oceniali, że złamanie przez króla przysięgi, a zarazem praw kardynalnych oznaczało zerwanie umowy pomiędzy królem a narodem, pozwalało zakwestionować jego prawo do tronu.*

KRÓTKI FILM

Obalenie konstytucji

Konstytucja obowiązywała przez rok, zanim została obalona przez armię rosyjską wraz z konfederacją targowicką w wyniku przegranej wojny polsko-rosyjskiej.

Zakończenie wojny z Turcją i Szwecją pozwoliło cesarzowej Katarzynie II na skoncentrowanie większej uwagi na Polsce. Ponieważ uważała ona Polskę za *de facto* protektorat Rosji, to przyjęcie konstytucji w jej oczach w znaczący sposób zagrażało wpływowi Rosji w Polsce. Kontakty polskich reformatorów z francuskim rewolucyjnym Zgromadzeniem Narodowym były widziane przez sąsiadów Polski jako część większej konspiracji politycznej mającej za cel obalenie absolutnych monarchii. Pruski dyplomata Ewald Friedrich von Hertzberg wyraził obawy europejskich konserwatystów, mówiąc, że „przyjmując konstytucję Polacy zadali *coup de grâce* monarchii pruskiej”.

Grupa polskich magnatów, która od początku była przeciwna Konstytucji, do której należeli Szczęsny Potocki, Ksawery Branicki i Seweryn Rzewuski poprosili cesarzową Katarzynę II o interwencję i przywrócenie im przywilejów, które zostały zniesione na mocy Konstytucji. Z jej wsparciem utworzyli konfederację targowicką i proklamowali oni odrzucenie Konstytucji za rozsiewanie „zarazków idei demokracji”. W odpowiedzi na ten akt zdrady Sejm przegłosował 27 stycznia 1792 roku ustawę odbierającą buławy hetmańskie Potockiemu i Rzewuskiemu.

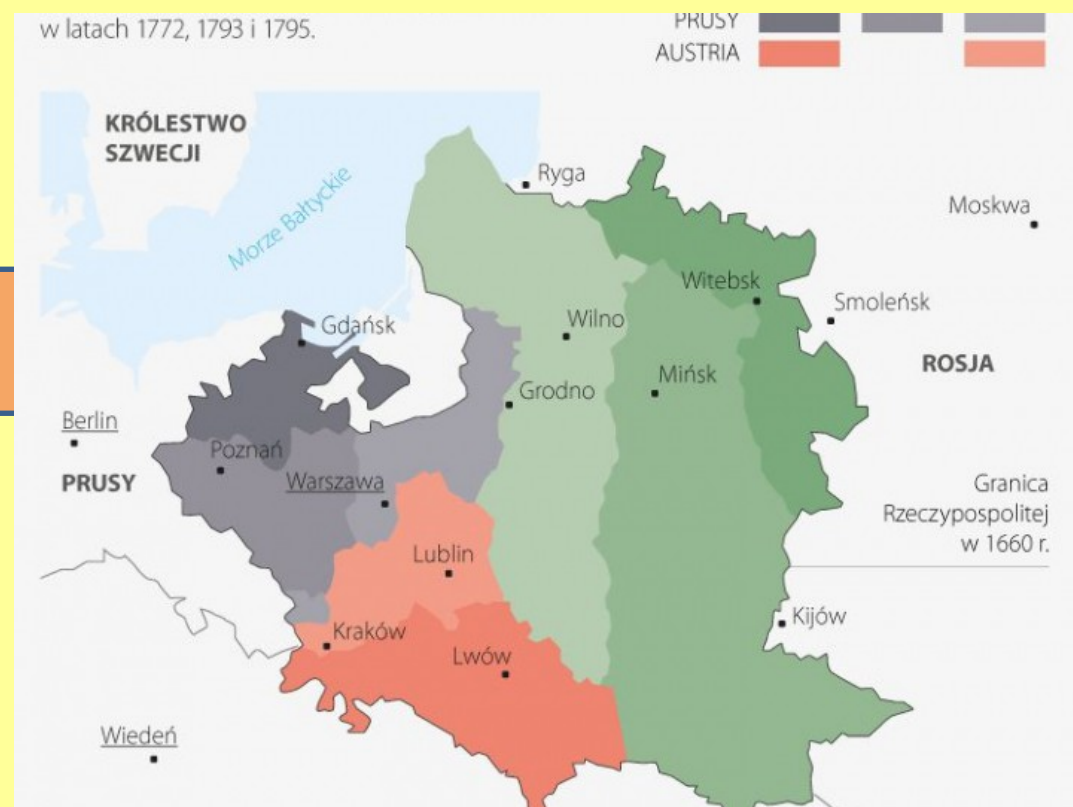

Targowiczanie utrzymywali, że „Intencjami wprowadzenia armii Jej Wysokości Cesarzowej Rosji Katarzyny Wielkiej, sojuszniczki Rzeczypospolitej, są i zawsze były przywrócenie wolności Polakom i Rzeczypospolitej, a w szczególności zapewnienie wszystkim obywatelom bezpieczeństwa i szczęścia.”

18 maja 1792 roku poseł rosyjski Jakow Bułhakow wręczył ministrowi spraw zagranicznych Joachimowi Litaworowi Chreptowiczowi deklarację dworu petersburskiego, w której oskarżano Polskę o prześladowania prawosławnych i knowania z Portą osmańską. Tego samego dnia ponad 20 tysięcy konfederatów wkroczyło do Polski wraz z zaprawioną w bojach rosyjską piechotą w sile 97 tysięcy. Król Polski i reformatorzy mogli wystawić 37-tysięczną armię, którą w dużej mierze stanowili niedoświadczeni rekruci. Polska armia pod rozkazami bratanka króla Józefa Poniatowskiego i Tadeusza Kościuszki pokonała Rosjan w kilku bitwach. Śmiertelny cios sprawie polskiej zadał jednak sam król: kiedy w lipcu 1792 Warszawa była zagrożona oblężeniem Rosjan, król przestał wierzyć, że zwycięstwo nad Rosjanami mimo ich przewagi liczebnej jest możliwe. Uznał, że poddanie się jest jedyną alternatywą do totalnej klęski i masakry rewolucjonistów.

24 lipca 1792 król Stanisław August Poniatowski odstąpił od reformatorów i przyłączył się do konfederacji targowickiej. Polska armia uległa rozbiciu, a wielu reformatorów, uważając ich sprawę za przegraną, opuściło kraj, udając się na emigrację. Jednak król nie uratował Rzeczypospolitej. Ku zaskoczeniu targowiczów nastąpił w 1793 roku II rozbiór Polski, Rosja zagarnęła ok. 250 tys. km² a Prusy ok. 58 tys. Rzeczpospolita liczyła ok. 212 tys. km² i stała się małym państwem buforowym z marionetkowym królem i rosyjską armią. Przez półtora roku polscy patrioci czekali na odpowiedni moment, jednocześnie przygotowując powstanie. 24 marca 1794 w Krakowie Tadeusz Kościuszko ogłosił powstanie, które później zostało nazwane powstaniem kościuszkowskim. 7 maja wydał uniwersał połaniecki, który przyznawał wolność chłopom i ziemię, tym którzy będą walczyć w powstaniu.

Po kilku początkowych zwycięstwach – bitwa pod Raławicami (4 kwietnia) i zdobycie Warszawy (18 kwietnia) oraz Wilna (22 kwietnia) – powstanie otrzymało miażdżący cios – wojska Rosji, Austrii i Prus rozpoczęły interwencję zbrojną. Historycy uważają klęskę powstania za z góry przesądzoną, biorąc pod uwagę olbrzymią liczebną przewagę trzech potężnych najeźdźców. Porażka wojsk Kościuszki doprowadziła do ostatecznego, III rozbioru Polski w 1795.

Znaczenie Konstytucji 3 maja dla Polski

Konstytucja 3 Maja ujęta była w 11 artykułach. Wprowadzała prawo powszechnej niepodległości (dla szlachty i mieszczaństwa) oraz trójpodział władzy na ustawodawczą (dwuizbowy parlament), wykonawczą (król) i sędziowską.

Konstytucja zniosła kilka instytucjonalnych źródeł słabości rządu i anarchii – m.in. liberum veto, konfederacje, skonfederowane sejmy oraz nadmierny wpływ sejmików ziemskich wynikający z wiążącej natury instrukcji nadawanych przedstawicielom do sejmu.

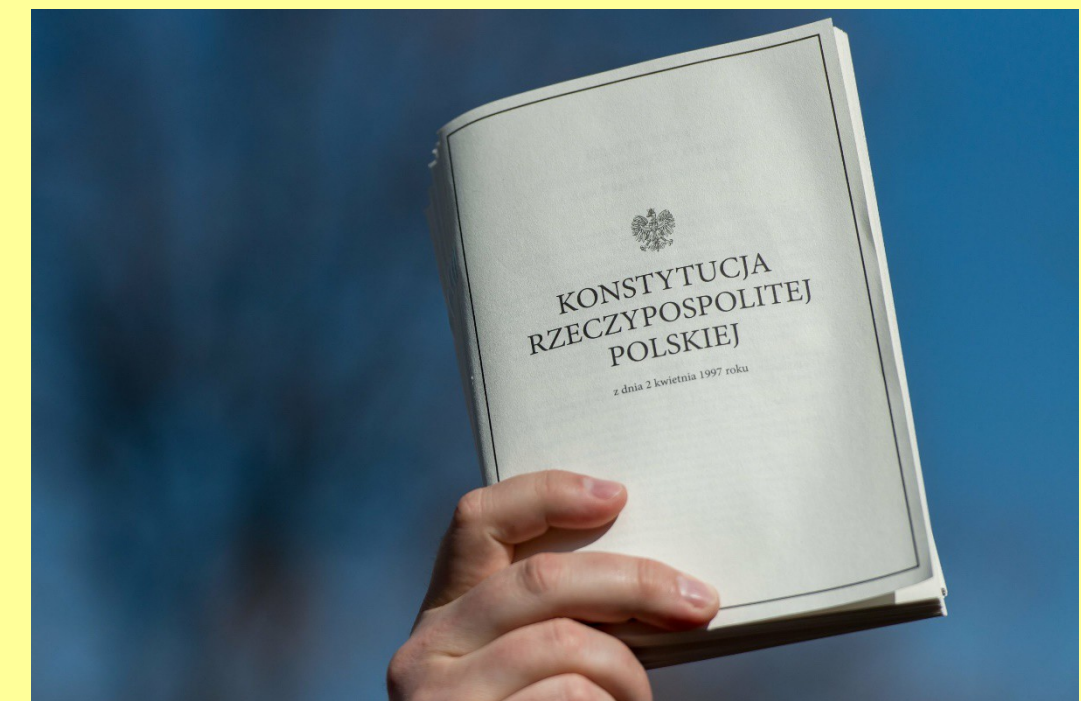
Konstytucja 3 maja pozostała do końca dziełem nieukończonym. Jej współautor Hugo Kollataj ogłosił trwanie prac nad *ekonomiczną konstytucją zapewniającą wszystkim prawo własności oraz zapewniającą ochronę i godność każdej pracy*. Trzecim dokumentem, którym zajmował się Kollataj była „konstytucja moralna”, zapewne polski odpowiednik amerykańskiej *Karty Praw* oraz francuskiej Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela.

Konstytucja została formalnie wpisana do akt grodzkich Warszawy 5 maja 1791 i od tego momentu faktycznie weszła w życie. Została obalona przez konfederację targowicką popieraną przez Rosję, w wyniku interwencji wojsk rosyjskich w czasie wojny polsko-rosyjskiej w 1792 roku.

Mimo rozbiorów pamięć o drugiej w dziejach świata spisanej konstytucji narodowej (uznawanej przez politologów za bardzo postępowy jak na swoje czasy dokument) przez kolejne pokolenia pomagała podtrzymywać polskie dążenia do niepodległości i stworzenia sprawiedliwego społeczeństwa. W Polsce uznaje się ją za ukoronowanie wszystkiego, co dobre i oświecone w polskiej historii i kulturze. Od czasu odzyskania niepodległości w 1918 roku, Święto Konstytucji 3 maja było obchodzone jako najważniejsze święto państwowe.

Przed uchwaleniem Konstytucji Trzeciego Maja, termin *konstytucja* służył na określenie wszelkich ustaw uchwalanych na Sejmie. Dopiero po 3 maja 1791 pojęcie *konstytucja* nabrało swojego nowoczesnego znaczenia, określając podstawowy akt prawny, ustawę zasadniczą.

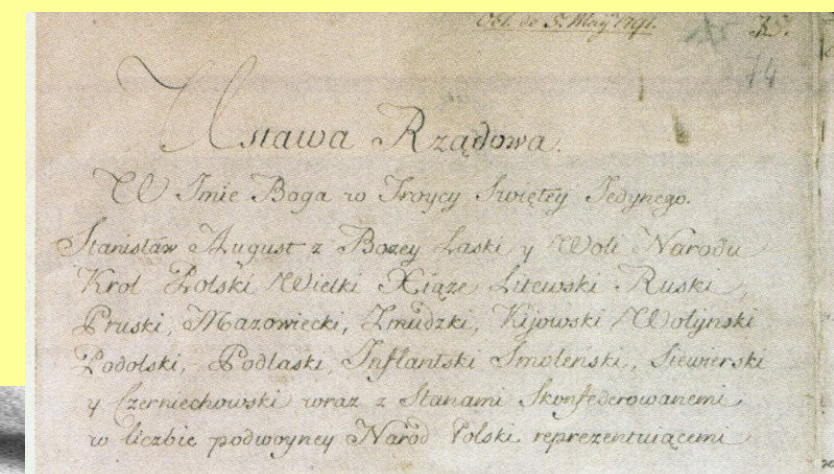
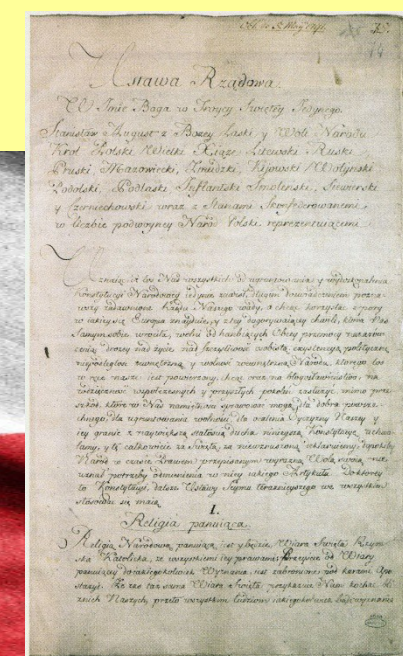
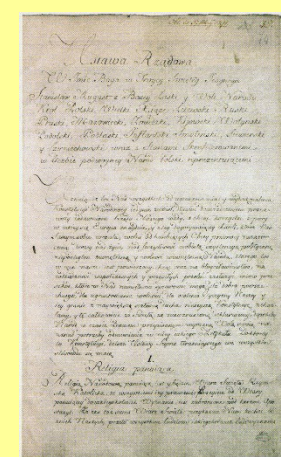
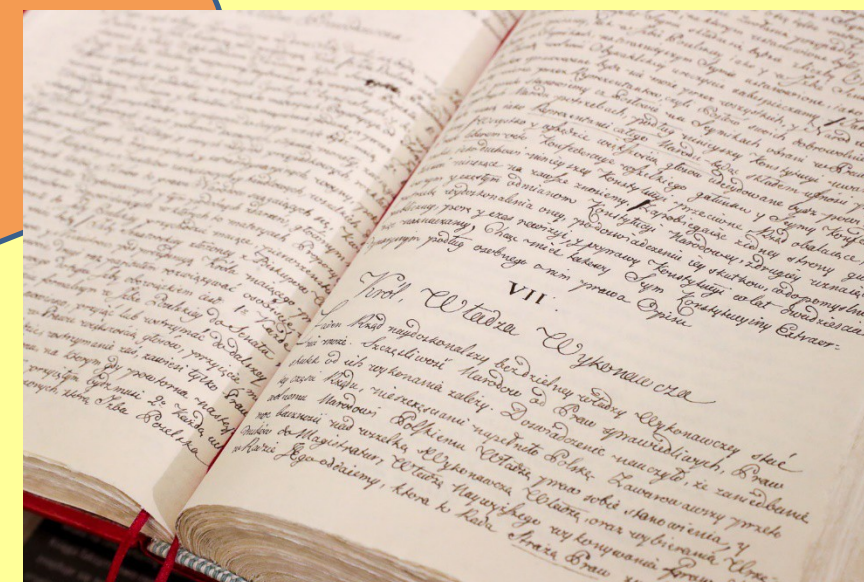
Rocznica Konstytucji

Rękopisy i pierwsze publikacje Konstytucji 3 maja

**W Archiwum Głównym Akt
Dawnych przechowywane są trzy
oryginalne rękopisy Konstytucji 3
maja. Rękopisy Konstytucji nie
stanowią wyodrębnionej pozycji
(osobnej książki) lecz wchodzą w
skład obszernych ksiąg zawierających
zestawy dokumentów z tamtej epoki
(np. księga Metryki Litewskiej, w
której zawarta jest Konstytucja liczy
722 strony, przy czym zapis
Konstytucji zawarty jest na jej 8
stronach: od 75 do 82)**

Rękopisy Konstytucji 3 maja zawarte są w:

księdze Metryki Litewskiej - rękopis spisany na kartach o wymiarach 40 x 25 cm, zaopatrzony jest w podpisy marszałków i członków deputacji konstytucyjnej. Egzemplarz przechowywany był najprawdopodobniej w Bibliotece Królewskiej

księdze Archiwum Publicznego Potockich - rękopis spisany na kartach o wymiarach 40 x 25 cm, zaopatrzony jest w podpisy marszałków i członków deputacji konstytucyjnej. Egzemplarz przechowywany był przez członków rodziny Potockich

księdze Archiwum Sejmu Czteroletniego - rękopis spisany na kartach o wymiarach 23,5 x 39 cm, zaopatrzony jest w podpisy marszałków. Egzemplarz przechowywany był przez sekretarzy sejmowych.

Dzień 3 maja 1791 roku został uznany *Świętem Konstytucji 3 Maja*. Obchody tego święta były zakazane podczas rozbiorów, a ponownie jego obchodzenie zostało wznowione w II Rzeczypospolitej w kwietniu 1919 roku. Święto Konstytucji 3 Maja zostało zdelegalizowane przez hitlerowców i sowietów podczas okupacji Polski w czasie II wojny światowej, a po antykomunistycznych demonstracjach w 1946 r. nie było obchodzone w Polsce, natomiast zastąpione obchodami Święta 1 Maja. W styczniu 1951 r. święto 3 maja zostało oficjalnie zdelegalizowane przez władze komunistyczne. W roku 1981 ponownie władze świętowały uchwalenie majowej konstytucji. Do roku 1989 w tym dniu często dochodziło w Polsce do protestów i demonstracji antyrządowych i antykomunistycznych. Po zmianie ustroju, od kwietnia 1990 r. Święto Konstytucji 3 Maja należy do uroczyście obchodzonych polskich świąt. W roku 2007 po raz pierwszy na Litwie obchodzono święto Konstytucji 3 maja.

ŹRÓDŁO

<https://pl.wikipedia.org>

Prezentację wykonała

Weronika Szabat KL 3E